

Perusta 1/2021 Sananselitykset ajalta 28.2.–28.3.

2. paastonajan sunnuntai 28.2.2021

Luuk. 7:36–50

Jumalan johdatuksen suorat leikkaavat

On kaksi tapaa katsella elämää: ihmeitä ei ole tai ihmeitä on kaikkialla. Sattuma on Jumalan tapa pysyä nimettömänä. Tällä kerralla Jumalan johdatuksen suorat leikkaavat fariseus Simonin kodissa. Rabbi Simonilta tulee lounaskutsu. Muuan nainen ”sai tietää” ja Jeesus meni sinne. Turvallista ja jännittävää tulee elämästä, kun sattuman saa sulkea kokonaan pois.

Evankeliumin tapauskertomus on yksi Luukkaan kauneimpia ja vain Luukkaalla niin kuin ”Tuhlaajapoika” ja ”Laupias samarialainenkin”. (Vrt Joh 12:3) Jos ajatellaan, että Markuksen evankeliumi oli valmis v. 45 kirjoittajan liittyessä Paavalin lähetystiimiin ja jättäessä Pietarin ja Jerusalemin, ja Luukkaan tutkimus- ja kirjoittamistyö evankeliumin osalta valmistui niin, että lääkäri saattoi liittyä mukaan Paavalin toiselle lähetysmatkalle v. 50–53 (Apt 16:10), tunsivat kaikki neljä evankelistaa toistensa tekstejä ja saattoivat konsultoida toisiaan. Erityisesti Johannes pyrki välttämään toisten jo kertomaa. Luukas, jolla ei ollut henkilökohtaista kokemusta Jeesuksen mukana olosta, teki laajan haastattelu- ja tutkimustyön evankeliuminsa pohjaksi. Hän kirjoittaa paljon ihmisistä ja varsinkin naisista. Käsillä oleva tapauskin voi hyvin olla sittemmin kenties kristittyjen seurakunnassa mukana olleiden fariseus Simonin ja nimeltä mainitsematta jääneen naisen kertomaa.

”Jeesus toimi hyvin laajalla säteellä ja sydämellä” kirjoittaa **Erkki Ranta** kommentaarissaan. (Sanoma suuresta ilosta, Perussanoma 1996) Vastikään Jeesus oli vierailut publikaanin kodissa. (Luuk. 5:29) Publikaaneja paheksuttiin miehittäjävallan yhteistoimintamiehinä ja heidän ahneutensa ja epärehellisyytensä vuoksi. Mielikuvamme ohjaavat ajattelemaan syntistä elämää viettävällä naisella seksuaalisia hairahduksia. Lutherilta taitaa tulla ajatus, jonka mukaan nuoruuden synty on aistillisuus, keski-ikä ahneus ja vanhuuden synty on hurskaus. Kapernaumin rabbi lienee ollut entuudestaan tuttu Nasaretin rabbille. Simon ei mennyt kaikkialle. Hänen uskonsa oli rajoittavaa, paikkoja ja ystäviä valikoivaa. Elämä ja ihmiset eivät hänelle olleet täynnä kutsuja, tehtäviä ja mahdollisuuksia. Rabbi Jeesus on toisenlainen. Kutsuttuna hän menee ja pyydettyä tulee. Fariseukselle riittää totuus niin pitkälle kuin se näkyy, Jeesus haluaa totuutta salatuimpaan saakka: ei miltä näyttää, vaan kuinka asiaksi oikeasti ovat? Evankeliumien valossa ei löydy katetta sille ajatukselle, että Jeesus sopeutui sellaiseen aikansa ajatteluun, joka rakkauden mittapuulla ei ollut tasa-arvoista ja oikein.

Vietnamin sodan ajoilta kerrotaan tarinaa jenkkiaseaman laiturilta, jossa omaiset saattelivat sotaan lähteviä. ”Pojat, antakaa niiden maistaa helvettiä siellä” kiiri miehen ääni yli saattajien joukon. ”Poikani, vie heille Jeesus”, kuultiin jonkun isän sanovan. Ole vapaa ja mene, minne kutsutaan ja mihin ovet ovat auki, mutta vie mennessäsi Kristus!

Elävälle uskolle padot murtuvat, kuolleelle uskolle ovet lukkiutuvat. Isännän johdolla miesten lounasseurue on asettunut U-muotoiseen pöytään makuuasentoon kyynärpäihin nojaten jalat pöytäkehästä ulospäin. Isäntä ja tärkein vieras ovat vierekkäin. Huoneeseen tulee kutsumaton nainen. Mitkä lienevät ajatukset puolin ja toisin? Hienojen naisten oli lupa jopa sapattina kantaa parfyymia kaulanauhassaan. Nyt oli alabasteripullo huonomaineisella. Liekö ollut äidin syntymälahja tyttärelleen säilytettäväksi häitä varten? Tytön elämä oli mennyt toista rataa. Mutta nyt oli onnen etsijä löytänyt ”ylkänsä” ja tosi rakkauden. Vastoin tapoja nainen avaa hiuksensa,

koskettaa, suutelee. Kyynelissä yhdistyvät katumus menneestä, luottamus siihen, että Jeesus ei torju ja kiitollisuus siitä, että yksi rakastaa. Mestarin lähellä ei itketä krokotiilin kyyneleitä. Harva on kuivin silmin ahtaan portin läpi käynyt! Ehkä silmämme ovat kuivat, koska sydämemme on kuiva. Nainen saa kuulla synninpäästön sanat, jotka vapauttavat vangitun sielun, tuovat rauhan ja ilon ja avaavat syntiselle taivaan. Kristinusko on pelastusvarmuuden usko.

Toisenlaiset ovat tunnelmat isäntä Simonin puolella. Ystävällisen kohteliaisuuden takana on nurja mieli. Laskelmoijat miettivät, milloin vaieta ja milloin ei. Ei Simon ollut ainoa, joka kompastuu tietämiseensä. Vahva usko itse on kovaa ja torjuvaa. Sen uskon mukaan Jeesus ei ollut kyllin ankara syntisille. Sellainen usko ei näe, ei anna, ei itke, ei kastele, ei kuivaa, ei voitele, ei iloitse, eikä kiitä. Ylpeää uskoa Jeesus vetää alas ja riisuu, arkaa ja ikävöivää uskoa nostaa ja pukee. Simonille Jeesus on opettaja ja esimerkki, syntiselle vapahtaja, avaraan paikkaan johdattaja. Ensin Jeesus tulee vapahtajaksi, sitten Herraksi – ei toisin päin.

Kun Jeesus sanoo ”Simon, minulla on sinulle puhuttavaa”, on meidän syytä olla tarkkana. ”Sinulle” saa uuden osoitteen, Simon löytyy läheltä. On kahdenlaisia velallisia, eikä muita olekaan. Kaikkivaltias ”Lainaja” ei kävele yli, vaan haluaa todellisen rakkauden suhteen. Toki osasi Simon vastata oikein (orthoos), opin mukaan. Jos olisi malttanut viivyttää tietämistään, olisi pian tietänyt enemmän: ei vain, millainen oli nainen, vaan myös millainen on Simon, ja millainen Jeesus. ”Näetkö tämän naisen?” Ei nähnyt, vaikka tiesi menneisyyden. Jeesus näki, mitä on nyt ja tulevaisuudessa. ”Sinä et” sanoo Jeesus kolmesti Simonille. Laiminlyöntien taakka. Molemmat ovat konkurssitilassa. Toisen este on kelvollisuus, toisen kelvottomuus. Toinen avaa talonsa, toinen sydämensä. Pelastava usko jää ainoan auttajan autettavaksi.

Keijo Rainerma

Pastori

3.paastonajan sunnuntai 7.3.

1.joh. 5:18–20

Syntinen ja pyhä

Kuvittelen satunnaisen seurakuntalaisen. Hän istuu jumalanpalveluksessa, kuuntelee raamatuntekstejä, kuten yleensä kuunnellaan. Ensin tulee Vanhan testamentin teksti, se on tuttua profeetan tuomionjulistusta. Uuden testamentin teksti: ”Me tiedämme, ettei yksikään Jumalasta syntynyt tee syntiä.” Kuulija nyökyttelee – ja sitten yhtäkkiä havahtuu. ”Eihän se noin mene. Kuka tämän 1992-käännöksen on väärentänyt?”

Jumalanpalveluskäytössä tämä teksti pomppaa erityisesti esiin. Me tiedämme -aloitus ja sitten täysin luterilaisen dogmin vastainen jatko. Jos Johanneksen ensimmäinen kirje ei ole tuoreessa muistissa, alkaa äkkiä epäillä koko kirkkomme opetusta. Pikemminkin tiedämme, että jokainen uskovakin tekee syntiä. **Martti Lutherinkin** mukaan uskova on *simul justus et peccator*.

Mitä siis Johannes tarkoittaa kirjeensä väitteellä, joka menee suoraan omaa tietämystämme vastaan? Ei ainakaan kirjaimellisesti sitä, mitä kirjoittaa. Heti kirjeen ensimmäisessä luvussa sanotaan: ”Jos väitämme, ettemme ole syntisiä, me petämme itseämme eikä totuus ole meissä.”

Uskovatkin ovat syntisiä, mutta heidän ei pitäisi tehdä syntiä. Johannes käsittelee kirjeessään tätä kapeaa tietä, jolla joudumme matkaamaan. Yhtäältä on totta, että usko on sydämen kääntymistä

Jumalan puoleen. Toisaalta usko vaikuttaa konkreettisen muutoksen elämään ja pikkuhiljaa synnin tekeminen vähenee. Ihmisen sieluntilaa ei voi päätellä ulkoisista merkeistä, mutta se silti näyttäytyy myös ulkoisesti. Emme voi hyvilläkään teoilla ansaita Jumalan edessä mitään. Ja kuitenkin hyvät teot ja laki kuuluvat myös kristityille.

Kristityn elämä näyttäytyy tässä mielessä purjehtimisena karikkoisella vedellä. Ensin väistetään lakihenkisyyden karikoita. Kun kokka on saatu käännettyä toisaalle, ihmetellään, mistä tuo laittomuuden jäävuori ilmestyi eteen. Johannes tasapainottelee näiden näkökulmien välillä kirjeessään.

Gnostilaisuus oli alkanut nostaa päätään ja tuota henkeä ruumiin yli korostavaa suuntausta vastaan piti taistella. Toisaalta liian järeä vastustus voisi saada aikaan evankeliumeista tuttua pelkästään oikeanlaista toimintaa korostavaa fariseusten uskoa. Johanneksen tehtävä ei ollut helppo.

Hän nostaa lukukappaleen katkelmassa esiin kolme näkökulmaa tähän ongelmaan. Uskovan tulisi olla pyhä eikä syntiä pitäisi tehdä. Tämän mahdollistaa Jeesus, joka suojaa meitä Pahan houkutuksilta ja poistaa meissä asuvaa syntiä pikkuhiljaa. Maailma on kuitenkin Pahan vallassa ja houkutukset ovat jatkuvia, vaikka uskovilla on mahdollisuus kiusauksien kestämiseen. Jeesustakin kiusattiin synnin houkutuksilla. Me emme ole Herraamme suurempia, joten meitä kiusataan varmasti myös. Noiden kiusausten huomaaminen ja vastustaminen on meidän tehtävämme kristittyinä. Vaikka saamme anteeksi, se ei ole syy palata synnin tielle. Joskus sinne lankeamme, mutta tavoitteenamme on kulkea taas hieman pidempi matka ennen seuraavaa lankeamista.

Tämä kristityn elämän karikoiden väistely ei kuitenkaan ole Jeesuksen työn pääasia, vaikka paastonaika meitä kutsuu tätä paljon miettimään. Jeesus tuli maan päälle, jotta me saamme elää yhdessä luojamme kanssa nyt, huomenna ja ikuisesti. Jeesus syntyi ihmiseksi, jotta meillä pahan turmelemilla olisi mahdollisuus tuntea Jumala, joka on hyvyys. Jeesuksen uhrikuolema ristillä sovitti meidän syntisyytemme, joka esti jumalayhteyttä.

Mielenkiintoisena yksityiskohtana Johannes kuvaa elämää ilman Jumalaa vähemmän todelliseksi kuin elämää Jumalan kanssa. Jumala on todellinen ja hänessä me elämme – joten ilman Jumalaa emme elä todella. Ainakin jotain jää todellisuudesta tavoittamatta. Todellisuus sisältää aina näkyvän ja näkymättömän. Ilman Jumalaa näemme vain näkyvän puolen todellisuutta. Uskon kautta saamme silmälasit, joilla näemme myös palan näkymätöntä todellisuutta. Ehkä näkemämme pala kasvaa sitä mukaa, kun saamme lisää virkavuosia uskossa. Samalla kun syntimme vähenee, näemme ehkä tarkemmin sitä, mitä se ennen peitti alleen.

Silti tarvitsemme jatkuvasti Jeesusta, sillä syntisyytemme ei ikinä vähene nollaan asti. Uskon tie ei ole kuitenkaan vaan tämän elämän asia, vaan jatkuu myös kuoleman jälkeen. Silloin Jeesus puhdistaa meidät viimein kaikesta pahuudesta.

Rovasti **Henrik Perret** pyysi joskus piirtämään kaksi sisäkkäistä ympyrää. Ensin isompi ympyrä ja sen sisään pienempi ympyrä. Sitten nuo ympyrät nimetään. Toinen on usko ja toinen elämä. Mutta kumpi on kumpi? Onko usko osa elämää, vai elämä osa uskoa? Lopulta usko kantaa tämän elämän tuolle puolen, joten sen pitäisi olla elämää isompi ja sisältää elämämme. Jeesuksen lahjoittama usko antaa meille ikuisen elämän ja kaiken hyvän, mitä meillä on.

Paastonaika kutsuu meitä miettimään omaa paikkaamme tällä tiellä. Antaudummeko synnin valtaan, vai pysymmekö tiukasti oikeassa raamatullisessa opissa? Ikävä kyllä raja hyvän ja pahan välillä ei mene meidän ja muiden välillä, vaan meissä itsessämme.

Jokaisen meidän sydämessämme on sitä syntiä, joka haluaisi hypätä oikealta tieltä Pahan ojaan läträämään. Meitä kutsutaan taisteluun tuota vastaan. Yksin emme pärjää, mutta Jeesuksen kanssa kaikki on mahdollista.

Mika Malinen

Pastori

4. paastonajan sunnuntai 14.3

joh. 6:48–58

Elämän leipä – se on toisenlaista

Leipäsunnuntain kaikkien vuosikertojen evankeliumit ovat Johanneksen 6. luvusta.

Johannes on tallentanut Jeesuksen kohtaamien ihmisten kautta peruskurssit aiheista ”uudestisyntyminen” (Joh. 3); ”elämän vesi” (Joh. 4) ja ”terveys ja usko” (Joh. 5). Ihmisten läpi tämän päivän toimittajatkkin uutisia kertovat. Johanneksen 6. luvun alku kertoo ruokkimisihmeen, mikä ylösnousemuksen ohella on kaikissa evankeliumeissa. Ihme ja Jeesuksen siihen liittämä opetus elämän leivästä (4. peruskurssi) on tehnyt opetuslapsiin suuren vaikutuksen. Kansa puolestaan oli valmis asettamaan Jeesuksen johtajakseen. Galileassa mielet helposti kiihtyivät. Olihan heitä jo tuhansia. Ajatelkaa johtajaa, joka tarvittaessa ihmeihin huolehtii siitä, että ruokaa ja terveyttä riittää! Mutta Jeesus väistyi, sillä hän ei tullut kansanjohtajaksi, vaan koko maailman syntien sovittajaksi, ei pelastamaan soluja, vaan sieluja. Järven toisella puolen, Kapernaumin satamassa ja synagogassa (jota turisteille yhä näytetään) hän jatkaa ruokkimisihmettä puhumalla elämän leivästä. Näihin aikoihin pääsiäisen alla luettiin synagogassa Moosesta niistä kohdin, joissa Jumala ruokki erämaassa vaeltavaa kansaa mannalla. He elivät 40 vuotta joka päivä ihmeestä. Toistuessaan ihme lakkaa olemasta ihme. Ilman ensimmäistä kertaa mitään historiaa ei olisi. Ajattele Jeesuksen ylösnousemuksen ihmettä.

Eilispäivänä (13.3.) tuli kuluneeksi 81 vuotta Talvisodan päättymisestä. On puhuttu ”Talvisodan ihmeestä”. Rukoileva kansa säilytti vapautensa kulkeakseen kohti ”vaurastumisen ja hyvinvoinnin ihmettä”. Nytemmin ihme ja ihmeen antaja on unohtunut. Vatsamme on herkempi kuin sydämemme, makuaisti parempi kuin muistimme. Kansa elää toivoen, ettei Jumalaa ja viimeistä päivää ole. Profeetallinen on Mooseksen kautta annettu sana 5.Moos. 8:5, 10–14.

Kolme viikkoa sitten oli 1. paastonajan sunnuntai aiheeltaan ”Jeesus, kiusausten voittaja”. (Matt 4:1–11) Jeesus kohtasi kolme kiusausta Jumalan sivuuttamiseen ja unohtamiseen, panna omat ja maailman asiat kuntoon ilman Jumalaa. Eikö todellisia ole leipä, hyvinvointi ja valta? Jätetään kuvitelmat, jumalharhat sikseen!

Historia sisältää lukuisia yrityksiä taata toimeentulo ja oikeudet kaikille ilman Jumalaa. Tulokset ovat olleet vaatimattomat, monesti järkyttävät. Unohtamme historian läksyn. Jokainen aika, ihminen ja yhteiskunta kohtaa samat kiusaukset ja joutuu vastaamaan peruskysymykseen: onko Jumala todellinen ja onko hän hyvä, vai onko meidän itse keksittävä, mikä on hyvää? Eikö

maailman nälkäiset lapset huuda kaikkein kovimmin, ettei kaikkivaltiasta ja hyvää Jumalaa ole? Eikö ihmiskunnan pelastajan tule aloittaa välttämättömästä leivästä?

Nälkäinen Jeesus torjui kiusauksen sanoilla: ”Ihminen ei elä ainoastaan leivästä, vaan jokaisesta sanasta, joka lähtee Jumalan suusta.” (Matt. 4:4) Leivän edelle asettuu Jumalan sana, toisenlainen ruoka. Eikö Jeesus kuitenkin ruokkinut vähäisillä eväillä tuhansia? Mutta tämä tapahtui vasta sitten, kun oli koko päivä kuultu Jumalan sanaa. Avattuaan sydämensä Jumalan sanalle, he saattoivat ottaa vastaan leivän oikealla tavalla. Leipäkiusauksen ja ruokkimisihmeen jälkeen evankeliumikohta johtaa kolmanteen Jeesuksen ”leipäihmeeseen”, ehtoolliseen, jossa Jeesuksesta itsestään tulee leipäihme. Leipämurunen ja viinitilkkänen Jeesuksen antamalla asetussanoilla siunattuina ovat osallisuus Jeesukseen, autuaiden ylösnousemukseen ja ikuiseen elämään. Ehtoollinen toistaa sanaa: ei ainoastaan leivästä, vaan jokaisesta Jumalan sanasta.

Siellä, missä ei tästä elämän perusasioiden oikeasta järjestyksestä pidetä kiinni, vaan Jumala unohdetaan ja Raamatun sanaa ja ehtoollista ei tarvita, siellä tuhotaan myös aineellinen hyvä. Nykyuskonto, käytännöllinen materialismi ei vain jättänyt Jumalaa pois laskuista, vaan on ylpeydellä ajanut ihmiset pois Jumalan luota. Ilman Jumalaa muuttuvat leivätkin kiveksi, ei ole mielenlaatua, joka jakaa, eikä mikään voi olla hyvää.

Sinä itse olet ihme (Ps. 139:14) ja elät ihmeiden keskellä. Lounas ja anatomia. Emme ryntää ruokakupille, sillä ihmisen erottaa eläimestä ruokarukous. Mihin hajua, makua tai musiikkia tarvitaan? Ei ainakaan evoluutio tarvitse niitä. Jokainen nälkä, jano, vilu ja sairaus kertovat meille iankaikkisesta elämästä, missä niitä ei enää ole. (Joh. 6:49, 58) ”Anna minulle sitä vettä”, pyysi Samarian nainen (Joh. 4:15). ”anna meille aina sitä leipää”, rukoili Kapernaumin kansa (Joh. 6:34). Näin rukoilemme mekin ja lähdemme sinne, missä niitä on tarjolla.

Keijo Rainerma

Pastori

Marian ilmestyspäivä 21.3.

Luuk. 1:46–55

Magnificat

Tämän pyhäpäivän aiheena on enkeli Gabrielin ilmestyminen neitsyt Marialle ilmoittamaan Jeesuksen syntymästä.

Kolmannen vuosikerran evankeliumi tunnetaan nimellä Marian kiitosvirsi, *Magnificat*. Se on tilanteesta, jossa Maria on muutama päivä aikaisemmin saanut ilmestyksen ja ilmoituksen Enkeli Gabrielilta: ”Älä pelkää, Maria, Jumala on suonut sinulle armonsa. Sinä tulet raskaaksi ja synnytät pojan, ja sinä annat hänelle nimeksi Jeesus”. Nimi Jeesus merkitsee Herra pelastaa. Maria oli enkelin sanasta hämmästynyt: ”Miten se on mahdollista? Minähän olen koskematon.” (Luuk. 1:34). Enkelin mukaan kysymys on Pyhän Hengen vaikuttamasta sikiämisestä. Enkeli ilmoitti Marialle,

että myös hänen hedelmättömänä pidetty, iäkäs sukulaisensa Elisabet odottaa lasta. Tämä osoittaa myös Marialle, että Jumalalle mikään ei ole mahdotonta.

Elisabetin ja Sakariaan kautta Messiaan odotus ja siihen liittyvät lupaukset olivat myös Marialle tuttuja, ja Maria itsekin odotti lupausten täyttymystä. Siksi hän ihmetteli ja oli hämmästyksissään enkelin ilmoituksesta. Miten on mahdollista, että tämä Jumalan lupaama pelastushistorian taitekohta ja Israelin, ja samalla koko maailman Lunastajan ilmestyminen tapahtuisi juuri hänen kauttaan.

Vastattuaan enkelille myöntävästi: ”Minä olen Herran palvelijatar. Tapahtukoon minulle niin kuin sanoit” ja odotettuaan muutaman päivän, Maria lähti tervehtimään sukulaistaan Elisabetia. Marian tervehtiessä Elisabetia, tämä tunsi, kuinka lapsi Elisabetin kohdussa reagoi Marian tervehdykseen ja hän tuli Pyhän Hengen täyttämäksi. Luukas ei kerro, oliko Elisabet saanut kuulla Marian raskaudesta. Joka tapauksessa hän huutaa: ”Siunattu olet sinä, naisista siunatuin, ja siunattu sinun kohtusi hedelmä! Kuinka minä saan sen kunnian, että Herrani äiti tulee minun luokseni?” (Luuk. 1:42–43). Elisabet puhuttelee Mariaa Herran äitinä ja autuaana, koska hän uskoi Jumalan antamaan lupaukseen, joka tulee toteutumaan. Marian ja Elisabetin kohtaamisessa myös Jeesus ja hänen tiensä valmistaja Johannes kastaja kohtasivat jo ennen heidän syntymäänsä.

Elisabet ja Maria olivat kaksi varsin erilaista naista. Elisabet oli iäkäs, vielä iäkkäämmän pappi Sakariaan vaimo. He molemmat kuuluivat pappissukuun. Temppele ja jumalanpalvelukset olivat heille tuttuja. He kuuluivat niihin, jotka odottivat Vanhan testamentin lupausten täyttymystä. Maria puolestaan oli nuori neitsyt. Hänen syntyperäänsä Luukas ei mainitse, mutta hänet oli kihlattu Joosefille. Molemmat kuuluivat Daavidin sukuun. Maria kuului todennäköisesti hyvin tavalliseen perheeseen Nasaretin pikkukaupungissa, jota ei edes mainita Vanhassa testamentissa. Luukkaan täytyy erityisesti mainita, että se sijaitsee Galileassa (Luuk. 1:26). Joosef, jolle Maria oli kihlattu, oli puuseppä ja vaatimattomista oloista ponnistava yrittäjä. Näin koko maailmanhistorian ja Jumalan pelastussuunnitelman toteutuminen ja käännekohta puhkeaa esiin köyhän, pienen ja mitättömältä näyttävän elämän keskeltä. Uuden liiton merkinä on nöyryys, salassa olo ja sinapinsiemenen merkki. Jumalan Poika tulee alhaisuudessa.

Kun Elisabet oli kutsunut Mariaa Herransa äidiksi ja julistanut hänet autuaaksi, Maria puhkeaa ylistämään suuresti Herraa. Kiitosvirsi on täynnä Jumalan ylistystä. Siinä on voimallisesti läsnä Vanhan testamentin lupaukset ja se muistuttaa paljon Hannan, Samuelin äidin, kiitosvirttä 1 Sam. 2:1-10.

Suurempaa tehtävää, kuin mitä Maria sai osakseen, on vaikea kuvitella. Siksi Maria joutui usein ihmettelemään ja tutkistelemaan hänelle lausuttuja profeetallisia sanoja. On kysymys lupauksesta, jonka Jumala lausui paratiisissa vaimon siemenestä, joka on polkeva rikki käärmeen päälle (1 Moos. 3:15, 1933 käännös). Sama lupaus näkyy kirkkaana Aabrahamin kutsussa (1 Moos 12:1–3). Jumala lupasi tehdä hänen jälkeläisistään suuren kansan ja antaa hänelle siunauksen, joka on tuleva siunaukseksi kaikille maailman kansoille. ”Sinun siemenessäsi tulevat siunatuiksi kaikki kansakunnat maan päällä” (1 Moos 22:18). Sama lupaus toistui Iisakille (1 Moos 20:24) ja Jaakobille (1 Moos 28:3). Jumala valitsi Israelin palvelijakseen, jonka kautta myös luvattu pelastaja, lunastaja syntyisi maailmaan. Profeettojen ennustusten mukaan tuo aika oli lähellä (esim. Dan. 9:20–27 enkeli Gabrielin ilmestyminen Danielille) ja ns. Jumalaa pelkääviä eli lupauksen

täyttymyksen odottajia oli paljon Jeesuksen syntymän aikoihin Israelissa. Nyt tuo lupaus alkoi toteutua konkreettisesti nuoren neitsyt Marian kautta.

Enkelin tervehdys Marialle ”Ole tervehditty” (*khairé*) voidaan kääntää myös ”Iloitse!” Näin se kytkeytyy myös Sefanjan profetiaan (Sef. 3:14–17) ”Iloitse, tytär Siion, huuda riemusta, Israel! Juhli ja laula täysin sydämin, tytär Jerusalem! – – Herra, Israelin kuningas on keskelläsi”. Sanatarkasti tämä voidaan kääntää: Herra on sylissäsi (sisuksissasi tai kohdussasi) (**Ratzinger**, *Syntyneet Neitsyt Mariasta* s.31, Perussanoma 2014).

Marian ylistyslaulu kertoo Jumalan tekoja, joita Herra on tehnyt läpi historian. Jumala on pitänyt huolen palvelijastaan Israelista. Vaikka kansa monessa tilanteessa hylkäsi Jumalan paimenenaan, Jumala on ollut uskollinen sitä kohtaan, rakastanut sitä ja antanut anteeksi. Jumala on pitänyt lupauksensa. Paavali kirjoittaa Jeesuksen syntymästä: ”Mutta kun aika oli täyttynyt, Jumala lähetti tänne Poikansa. Naisesta hän syntyi ja tuli lain alaiseksi lunastaaksensa lain alaisina elävät vapaiksi, että me pääsisimme lapsen asemaan”. (Gal. 4:4–5) Maria oli mukana myös Jeesuksen ristin luona, kun hänen poikansa, Ihmisen Poika ja Jumalan Poika kuoli koko maailman ihmisten syntien tähden sovittaen maailman Jumalan kanssa. Myös Marian puolesta Jeesus kuoli. Maria lukeutui alkuseurakunnassa opetuslasten joukkoon Jeesuksen ylösnousemuksen jälkeen (Apt. 1:14). Marian tunteja ja sanoja tutkimalla ja miettimällä löydämme myös uutta ulottuvuutta hänen kauttaan meille syntyneeseen Herraamme ja Pelastajaamme.

Tapani Kaitainen

Pastori

palmusunnuntai 28.3.

Matt. 21: 12-17, 18-22

Jeesus puhdistaa temppelin

Jeesus on saapunut Jerusalemiin. Hänen toiminta-alueen on Jerusalemin temppeli, jonne pääsiäisen aikaan kokoontui paljon kansaa. Temppeli oli Jeesuksen aikana juutalaisten uskonnollisen elämän keskus. Rakentajahallitsija Herodes Suuri oli tehnyt vähän aikaisemmin temppeliin laajennuksia ja rakennus oli yksi aikansa merkittävistä aikaansaannoksista.

Temppelissä kohdattiin temppelin tarkoituksen ja todellisuuden ristiriita. Jeesus ei kumoa temppeliä, vaan korostaa sen hengellistä merkitystä rukouspaikkana. Temppelialueella oli kaupallista toimintaa, jossa uhrieläimiä myytiin. Ehkä jotkut myyjistä olivat tulleet väärään paikkaan, kun Jeesus kovalla kädellä ja odottamattomalla tavalla ajaa heidät pois. Markkinahumun ja rukouksen välillä on ristiriita, joka on sovittamaton. Joidenkin tietojen mukaan osa näistä kaupustelijoista oli toimessaan väärin motiivein. Heidän kauppatoimintaansa kohtaan Jeesus esitti voimakkaan kritiikin.

Juutalaiset kirjanoppineet suhtautuivat Jeesuksen torjuvasti. Sen sijaan Jeesus sai tunnustuksen lapsilta, joita oli kerääntynyt temppelialueelle. Jeesus viittaa Psalmiin 8:2–3, jossa mainitaan lapset totuuden tunnustajina. Kaikki keskittyy kysymykseen, kuka Jeesus oli ja millä vallalla hän teki voimatekojaan. Kuka hän on? Lapset tunnustivat hänen herruutensa ja kuninkuutensa Daavidin

Poikana. Jeesus osoitti, että lapset tässä tunnustuksessaan tiesivät enemmän kuin häntä karsaasti katsoneet kirjanoppineet

Tekstikatkelma siirtyy Betaniaan, jossa Jeesus opetuslapsineen yöpyi. Todennäköisesti Jeesus yöpyi Lasaruksen, Martan ja Marian kodissa. Heidän kotinsa on yksi Uuden testamentin tunnetuimmista. Paikka sijaitsi kävelymatkan päässä Jerusalemin temppelialueesta Öljymäestä itään.

Paluumatkalla seuraavana päivän hän kiroaa viikunapuun. Kiroaminen on ihmeteko, joka saa opetuslapset hämmennyksiin. Viikunapuu oli tuttu kasvi, joka tuotti kolmetkin hedelmät vuodessa. Raamatussa viikunapuu kuvataan myös vertauskuvana esimerkiksi Israelin kansasta. Puun kiroaminen on tuomion vertauskuva. Tällaista vertauskuvallisuutta oli jo Vanhan testamentin profeteoilla (Hoos.9:10)

Tekstistä nousee esille ainakin kaksi asiaa.

Evankeliumi puhuu rukouksen ja uskon ensisijaisuudesta. Tässä yhteydessä Jeesus ei puhu omistavasta uskosta vaan ihmeitä tekevästä uskosta. Herran huone on ensi sijassa rukouksen paikka, jonka pyhyttä Jeesus halusi varjella. Jumalan pyhyden tulisi olla koettavaa Herran huoneessa. Tässä mielessä esimerkiksi kirkkorakennus eroaa muista rakennuksista. Jumalan valtakunnan voimavarat ovat hengelliset. Jeesuksen kanssa pieni voi muuttua suureksi. Tämä perustuu sen tunnustamiseen, kuka hän on. Tämä voi olla pimennossa aikuisilta, mutta lapsikin sen tunnustaa.

Toiseksi Jeesus puhdistaa temppelinsä. Uskonpuhdistus alkoi aikanaan noin 500 vuotta sitten myös vääränlaisen varainhankinnan syyttämänä. Jumalan teot eivät ole rahalla ostettavissa (Ap.t. 8: 18–20). Suhde rahan koskettaa myös seurakuntaa ja sen paimenia (2. Moos. 18: 21; 1. Tim.3:3).

Raha on välttämätöntä, mutta sen voima voi helposti sokaista. Raamattu varoittaa rahan ja armon sekoittamisesta. Pelastus on lahjaa yksin armosta. Hengellistä todellisuutta ei voi mitata rahalla tai muillakaan mittareilla.

Teksti kysyy, millainen on oikea Herran huone? Mitä Sanan tulisi meidän keskuudessamme saada aikaan; uudistaa ja puhdistaa.

Juhani Koivisto

Pastori